

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเรื่อง บทบาทของอาสาสมัครเผยแพร่วิทยฐานะระดับหมู่บ้าน (พม.) ในการให้การเรียนรู้ประชาธิปไตยแก่ประชาชน ซึ่งก่อนที่ประชาชนจะได้รับการเรียนรู้ประชาธิปไตยนั้น อาสาสมัครเผยแพร่วิทยฐานะระดับหมู่บ้านเปรียบเสมือนเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง (charge agent) จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในระบอบการเมืองประชาธิปไตยที่ดี จึงจะสามารถถ่ายทอดความรู้ความคิดทางการเมืองแก่ประชาชนได้ถูกต้อง และสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการเผยแพร่วิทยฐานะระดับหมู่บ้าน

ดังนั้นวัตถุประสงค์ของการวิจัยก็เพื่อศึกษาว่า อาสาสมัครเผยแพร่วิทยฐานะระดับหมู่บ้านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองระบอบประชาธิปไตยในมิติของผู้นำทางการเมือง สิทธิเสรีภาพนโยบายทางการเมือง การเลือกตั้ง บทบาททางการเมืองหรือไม่

จากการศึกษาบทบาทของอาสาสมัครเผยแพร่วิทยฐานะระดับหมู่บ้าน ผู้วิจัยได้เลือกอาสาสมัครเผยแพร่วิทยฐานะระดับหมู่บ้านของอำเภอละงู จังหวัดสกล เป็นพื้นที่ศึกษา และมีประชากรศึกษาจำนวน 251 คนเป็นลักษณะ unit of study ด้วยเหตุผลเนื่องจากผู้วิจัยรับราชการเป็นปลัดอำเภออยู่ในพื้นที่ จึงสะดวกในการจับเก็บข้อมูลและทดสอบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้แต่งแบบสอบถามผสมกับระหว่างคำถามเชิงบวกและคำถามเชิงลบ โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1

เป็นชุดคำถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของประชากรในการวิจัย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ การอบรมประชาธิปไตย ตำแหน่งของชุดปฏิบัติงานซึ่งชุดคำถามลักษณะนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลตัวแปรอิสระ (independent variables) ของประชากรศึกษาที่วิจัย

ส่วนที่ 2

เป็นชุดคำถามเกี่ยวกับข้อมูลตัวแปรตาม (dependent variables) จำนวน 32 ข้อเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในมิติ 5 ประเด็น ได้แก่ ผู้นำทางการเมือง สิทธิและเสรีภาพ นโยบายทางการเมือง การเลือกตั้ง บทบาททางการเมือง

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้ค่าสถิติร้อยละ และแบบประเมินค่าตามมาตรวัดของ Likert รวมทั้งค่าสถิติแบบไครสแควร์เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากรศึกษากับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยในมิติต่างๆ

สรุปผลการวิจัย

พิจารณาปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมของอาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านของอำเภอละงู จังหวัดสตูล เพื่อศึกษาถึงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ต่อมิติการรับรู้และความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมต่อความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองในมิติผู้นำทางการเมือง

1.1 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านที่เป็นเพศชายมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้นำทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง และเพศมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับผู้นำทางการเมือง

1.2 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านที่มีอายุระหว่าง 30 ถึง 50 ปี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้นำทางการเมืองมากกว่าทุกระดับอายุ และอายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับผู้นำทางการเมือง

1.3 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้นำทางการเมืองมากกว่าอาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และการศึกษาที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับผู้นำทางการเมือง

1.4 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านที่มีอาชีพรับราชการ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้นำทางการเมืองมากกว่าอาชีพอื่น และอาชีพไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับผู้นำทางการเมือง

1.5 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านที่ผ่านการอบรมโครงการประชาธิปไตยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้นำทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ไม่เคยอบรมโครงการประชาธิปไตย และการอบรมโครงการประชาธิปไตยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้นำทางการเมือง

1.6 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ในชุดปฏิบัติการด้านมวลชน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้นำทางการเมืองมากกว่าชุดปฏิบัติการอื่น ๆ และตำแหน่งชุดปฏิบัติการไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้นำทางการเมือง

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมต่อความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองในมิติสิทธิ เสรีภาพ

2.1 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านที่เป็นเพศชายมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพมากกว่าเพศหญิง และเพศมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ

2.2 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านที่มีอายุระหว่าง 30 ถึง 50 ปี มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพมากกว่าทุกระดับอายุ และอายุไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ

2.3 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และการศึกษาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ

2.4 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ที่มีอาชีพรับราชการมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพมากกว่าอาชีพอื่น และอาชีพมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ

2.5 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยระดับหมู่บ้านที่ผ่านการอบรมโครงการประชาสัมพันธ์มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพมากกว่าผู้ที่ไม่เคยอบรมโครงการประชาสัมพันธ์ และการอบรมโครงการประชาสัมพันธ์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ

2.6 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยระดับหมู่บ้าน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในชุดปฏิบัติการด้านภารกิจและการดำรงรักษามวลชนจะมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพมากกว่าชุดปฏิบัติการอื่น และตำแหน่งชุดปฏิบัติการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ

3. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมต่อความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองในมิตินโยบายทางการเมือง

3.1 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยระดับหมู่บ้าน ที่เป็นเพศชายมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง และเพศไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายทางการเมือง

3.2 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยระดับหมู่บ้าน ที่มีอายุระหว่าง 30 ถึง 50 ปี มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองมากกว่าทุกระดับอายุ และอายุไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายทางการเมือง

3.3 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยระดับหมู่บ้าน ที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และการศึกษาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายทางการเมือง

3.4 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยระดับหมู่บ้าน ที่มีอาชีพรับราชการมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองมากกว่าอาชีพอื่น และอาชีพไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายทางการเมือง

3.5 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โดยระดับหมู่บ้าน ที่ผ่านการอบรมโครงการประชาสัมพันธ์มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ไม่เคยอบรมโครงการประชาสัมพันธ์ การอบรมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายทางการเมือง

3.6 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ที่ดำรงตำแหน่งชุดปฏิบัติการด้านเศรษฐกิจ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองมากกว่าชุดปฏิบัติการอื่น และตำแหน่งชุดปฏิบัติการไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายทางการเมือง

4. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองในมิติการเลือกตั้ง

4.1 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ที่เป็นเพศชาย มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งมากกว่าเพศหญิง และเพศไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

4.2 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ที่มีอายุระหว่าง 30 ถึง 50 ปี มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งมากกว่าทุกระดับอายุ และอายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

4.3 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

4.4 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ที่มีอาชีพรับราชการ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งมากกว่าอาชีพอื่น และอาชีพไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

4.5 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ที่ผ่านการอบรมโครงการประชาธิปไตย มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่ไม่เคยอบรมโครงการประชาธิปไตย และการอบรมโครงการประชาธิปไตยไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

4.6 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ที่ปฏิบัติหน้าที่ชุดปฏิบัติการด้านเศรษฐกิจ ด้านมวลชน ด้านภารกิจ และดำรงรักษามวลชน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งเท่ากัน และตำแหน่งในชุดปฏิบัติการไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

5. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองในมิติบทบาททางการเมือง

5.1 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ที่เป็นเพศชาย มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาททางการเมือง มากกว่าเพศหญิง และเพศมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาททางการเมือง

5.2 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ที่มีอายุระหว่าง 30 ถึง 50 ปี มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองมากกว่าทุกระดับอายุ และอายุไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาททางการเมือง

5.3 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองมากกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาททางการเมือง

5.4 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ที่มีอาชีพรับราชการมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองมากกว่าทุกระดับอาชีพและอาชีพไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาททางการเมือง

5.5 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ที่ผ่านการอบรมโครงการประชาธิปไตย มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองมากกว่าผู้ที่ไม่เคยอบรมโครงการประชาธิปไตย และการอบรมโครงการประชาธิปไตยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาททางการเมือง

5.6 อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ที่ปฏิบัติหน้าที่ชุดปฏิบัติการด้านมวลชน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองมากกว่าชุดปฏิบัติการอื่น และตำแหน่งชุดปฏิบัติการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาททางการเมือง

เมื่อวิเคราะห์ภาพรวมระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมต่อความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองของอาสาสมัครอาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านพบว่า

1. อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน เพศชาย มีความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมากกว่าเพศหญิง น่าจะมีเหตุผลมาจากโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวมุสลิมภาคใต้เปิดโอกาสให้เพศชายเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง

เช่น กรณีการประกอบอาชีพเกษตรช่วยประกอบอาชีพนอกบ้าน โอกาสที่จะพบเห็นและมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ทั้งในสังคม และการเมืองย่อมมีมากกว่าเพียง ซึ่งประกอบอาชีพการงานภายในบ้าน

2. อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ที่มีอายุระหว่าง 30 ถึง 50 ปี มีความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยมากกว่าทุกระดับอายุ น่าจะสอดคล้องกับแนวความคิดของไนยและเวอร์บา ที่กล่าวว่า การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองและการได้รับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองจะเพิ่มขึ้นอย่างมั่นคงตามอายุ ประกอบการที่บุคคลดำรงชีวิตอยู่ระหว่างอายุดังกล่าวมีโอกาสสะสมประสบการณ์ทั้งในด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจไว้มาก

3. อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยมากกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี น่าจะมีเหตุผลมาจากการฝึกอบรมโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยให้แก่อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านเป็นโครงการเฉพาะกิจ ที่อาศัยระยะเวลาจำกัด ความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองที่อบรมมีลักษณะซ้ำให้เคยชินกับวิถีชีวิตประจำวันของ พบม. จึงอาจเป็นไปได้ว่า พบม. ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยได้ดี

4. อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ที่มีอาชีพรับราชการมีความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยมากกว่าอาชีพอื่น น่าจะมีเหตุผลจากการที่อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านที่อาชีพรับราชการ ผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับความรู้ทางการเมืองรวมทั้งการมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมากกว่าอาชีพอื่น

5. อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ที่ผ่านการอบรมโครงการประชาธิปไตยมีความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองระบบประชาธิปไตยมากกว่าผู้ที่ไม่เคยอบรมโครงการประชาธิปไตย น่าจะมีเหตุผลจากบุคคลที่ผ่านการอบรม ได้รับการปลูกฝังและกล่อมเกลาทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ไม่ได้การอบรม รวมทั้งผู้ที่ผ่านการอบรมบ่อยครั้งโอกาสที่จะสั่งสมความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองย่อมมีมากขึ้น

6. อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในด้านเศรษฐกิจด้านมวลชน ด้านการกิจ และดำรงรักษามวลชนจะมีความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองระบบประชาธิปไตย น่าจะมีเหตุผลเนื่องจากว่า เรื่องเศรษฐกิจและมวลชนเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อการเมือง โอกาสที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในด้านดังกล่าวน่าจะได้รับ การเรียนรู้ทางการเมืองสูง เช่นกัน

สำหรับการนิยามความสัมพันธ์ทางสถิติระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมต่อความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยพบว่าเพศ การศึกษา และตำแหน่งในการปฏิบัติหน้าที่ของชุดปฏิบัติการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

การนิสุจน์สมมุติฐานในการศึกษาถึง บทบาทของอาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านของอำเภอละงู จังหวัดสตูล มีความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมากน้อยเพียงไรพบว่า

1.1 มติการรับรู้ทางการเมืองในประเด็นผู้นำทางการเมืองสิทธิและเสรีภาพ บทบาททางการเมือง โดยส่วนใหญ่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญต่อปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของอาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน

1.2 มติการรับรู้ทางการเมืองในประเด็นนโยบายทางการเมืองและการเลือกตั้ง ไม่มีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญต่อปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของอาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน

ดังนั้น จากผลการวิจัยในข้อ 1.1 และ 1.2 สามารถวิเคราะห์ได้ว่าอาสาสมัครอาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยในอำเภอละงู จังหวัดสตูล มีความรู้ ความเข้าใจในระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งปฏิเสธสมมุติฐานเดิมที่ตั้งไว้

ข้อสังเกต

จากการวิจัยเกี่ยวกับ บทบาทของอาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านของอำเภอละงู จังหวัดสตูล มีการกำหนดตัวแปรอิสระที่แตกต่างกันออกไปกับวิทยานิพนธ์ฉบับอื่น ๆ ที่กล่าวอ้างมาแล้ว แต่ตัวแปรอิสระดังกล่าวก็จะต้องเกี่ยวข้องกับสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง จึงน่าที่จะมีการสรุปผลการศึกษารื่องดังกล่าวที่คล้ายกันในการมีศึกษาที่มีมาแล้วทั้งหมด ให้เป็นหมวดหมู่เป็นระบบโดยการแยกแยะผลการวิจัย และประเภทตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อจะได้นำไปสู่การนิสุจน์ข้อเท็จจริงในการศึกษาที่ผ่าน ๆ มาในลักษณะหน่วยย่อย ๆ หลายหน่วย (unit of study) ให้เป็นการสร้างทฤษฎีในลักษณะ universal เพราะมีฉะนั้นแล้วการศึกษาการเรียนรู้ และความเข้าใจทางการเมือง ก็คงจะเป็นเพียงเอกสารวิจัยในลักษณะกระจัดกระจาย ไม่เป็นหนึ่งเดียวกัน งานวิจัยบทบาทของอาสาสมัคร

อาสาสมัครเผยแพร่วิชาชีพไทยในการให้การเรียนรู้วิชาชีพไทยแก่ประชาชน ในครั้งนี้จึงอาจจะช่วยเสริมงานวิจัยที่ผ่านมาแล้วในลักษณะการเปรียบเทียบผลการวิจัยที่สอดคล้องกัน และต่างกันเพื่อนำไปสู่การรวบรวมเพื่อพิสูจน์สร้างทฤษฎีตามข้อสังเกตดังกล่าว

นอกจากนั้นผลการวิจัยที่กล่าวมาแล้วน่าเชื่อถือได้ว่า อาสาสมัครอาสาสมัครเผยแพร่วิชาชีพไทยระดับหมู่บ้าน ของอำเภอละงู จังหวัดสตูล มีความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองค่อนข้างดี น่าจะมีสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อม ดังนี้

1. สภาพวัฒนธรรมสังคม และการเมือง จังหวัดสตูลเป็น 1 ใน 5 จังหวัด ชายแดนภาคใต้ ซึ่งสภาพโดยทั่วไปของพื้นที่จังหวัดภาคใต้ ทางด้านวัฒนธรรมสังคม และการเมืองมีความตื่นตัวต่อการเรียนรู้ทางการเมืองค่อนข้างสูง จากการสังเกตราษฎรในพื้นที่จะวิจาร์ณปัญหาทางการเมืองรวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองบ่อยครั้ง เช่น การเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีราษฎรมาใช้สิทธิเลือกตั้งเกินกว่าร้อยละ 50

2. เกี่ยวกับการฝึกอบรม ศูนย์อำนวยการบริหารราชการชายแดนจังหวัดภาคใต้ (ศอปรต.) จะมีกิจกรรมการฝึกอบรมข้าราชการเกี่ยวกับการเมืองระบอบประชาธิปไตยบ่อยครั้งดังนั้น ข้าราชการที่ปฏิบัติงานอาสาสมัครเผยแพร่วิชาชีพไทย จึงมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองในระบอบประชาธิปไตยค่อนข้างดี

3. สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปจังหวัดสตูลมีสภาพเศรษฐกิจดี ดังนั้น โอกาสที่ประชากรศึกษาอาสาสมัครเผยแพร่วิชาชีพไทยระดับหมู่บ้าน อำเภอละงู จังหวัดสตูล จึงน่าจะมีการเรียนรู้และเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยค่อนข้างดี เพราะโดยทั่วไปประเทศที่เป็นประชาธิปไตยมักจะมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจดี ประชาชนจะสนใจเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ ผู้นำทางการเมือง นโยบายทางการเมือง เพื่อปกป้องผลประโยชน์ที่จะมากกระทบต่อประชาชน ดังนั้น ประชากรศึกษาอาสาสมัครอาสาสมัครเผยแพร่วิชาชีพไทยระดับหมู่บ้าน อำเภอละงู จังหวัดสตูล อาจได้รับอิทธิพลจากสภาพเศรษฐกิจดังกล่าว

4. สถานะและตำแหน่งของอาสาสมัครเผยแพร่วิชาชีพไทยโดยเฉพาะผู้ที่มิอาจขึ้นรับราชการและดำรงภารกิจด้านมวลชน โอกาสที่จะถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยต่อประชาชนย่อมมีโอกาสสูง และสามารถชี้แจงทำความเข้าใจการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนได้ดี

5. อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน ของอำเภอละงู จังหวัดสตูล มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยดี โอกาสที่จะแสดงบทบาทในฐานะผู้เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแก่ประชาชนน่าจะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการสังเกตได้จากภายหลังเสร็จสิ้นโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยแล้ว ประชาชนในอำเภอละงูมีการตื่นตัวทางการเมืองและเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองค่อนข้างสูง เช่น การเดินขบวนเรียกร้องเกี่ยวกับที่ดินสาธารณะประโยชน์ การวิพากษ์วิจารณ์แผนพัฒนาอำเภอประจำปี ที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

6. บทบาทในการเผยแพร่ความรู้ทางการเมืองของอาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านของอำเภอละงู จังหวัดสตูล มีบรรยากาศที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมพื้นบ้าน เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิม อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านส่วนใหญ่ก็เป็นชาวมุสลิม ได้นำความรู้ทางการเมืองไปเผยแพร่ประชาชนตามมัสยิดภายหลังประกอบพิธีทางศาสนาเสร็จสิ้น บทบาทของอาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยที่มีอยู่สูง เนื่องจากผ่านการฝึกอบรมทางการเมืองมาแล้ว จึงส่งผลให้ประชาชนตื่นตัวทางการเมืองค่อนข้างสูง สังเกตได้จากภายหลังเสร็จสิ้นโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยแล้วประชาชนสนใจกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น เช่น การให้สิทธิเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาล การเลือกตั้ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยโดยอาศัยกลุ่มประชากรตัวอย่าง อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน อำเภอละงู จังหวัดสตูล เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าวิจัย แม้ว่าจะมีประชากรศึกษาเพียง 251 คน ก็เนื่องด้วยข้อจำกัดในด้านเวลา และเงินทุน ตลอดจนภาระที่ใช้ในการเดินทางเก็บข้อมูลในผลการวิจัยครั้งนี้ จึงขอเสนอแนะการวิจัยซึ่งหากจะมีขึ้นในโอกาสต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการวิจัยในประเด็นดังกล่าวแบบทำซ้ำ (replication) เพื่อดูผลของการวิจัยในประเด็นเดียวกัน เพื่อการเปรียบเทียบว่าผลจะเป็นอย่างไร ซึ่งอาจใช้ concept และวิธีการวิจัยแบบเดียวกันแต่ใช้ประชากรที่ศึกษาในคนละพื้นที่ แล้วนำที่ได้จากการเปรียบเทียบมาพิจารณาความแตกต่างและความสอดคล้องกัน

2. การวิจัยในหัวข้อดังกล่าว หากมีการวิจัยในท่านองนี้ควรจัดเพิ่มตัวแปรอิสระให้มากขึ้นกว่าเดิม เพื่อจะได้พิจารณาผลของความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทางเศรษฐกิจและสังคม กับตัวแปรตามด้านความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองได้กว้างขวางขึ้นอันจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาถึงตัวแปรที่นอกเหนือไปจากเดิมที่เคยวิจัยไว้ เปรียบเทียบกับตัวแปรอิสระที่เพิ่มขึ้น

3. สำหรับกลุ่มประชากรอาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน อำเภอละงูจังหวัดสตูล ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของอาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านทั้งประเทศ ฉะนั้น การที่อาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านของอำเภอละงู จังหวัดสตูล มีความรู้ ความเข้าใจทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยค่อนข้างดี น่าจะส่งผลต่อการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชนได้ดี เพราะอาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยอำเภอละงู จังหวัดสตูล ถือได้ว่าเป็น change agent กลุ่มหนึ่งที่จะเผยแพร่ประชาธิปไตยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน ซึ่งเปรียบเสมือนการหยั่งรากประชาธิปไตยตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ซึ่งหากอาศัยระยะเวลาปลูกฝังการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองดังกล่าวในลักษณะนี้อย่างต่อเนื่อง แล้วโอกาสที่ประเทศไทยจะมีการพัฒนาการเมืองไปสู่ระบอบประชาธิปไตยอย่างมั่นคงย่อมเป็นไปได้สูง

4. ในการศึกษาถึงบทบาทของอาสาสมัครอาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านจะเป็นการกระตุ้นให้ผู้สนใจเกี่ยวกับการศึกษาคความรู้ ความเข้าใจประชาธิปไตยได้สนใจกระตือรือร้นที่จะศึกษามากขึ้นเพราะสภาพการณ์ปัจจุบันแม้แต่ประเทศสังคมนิยม ประชาชนตื่นตัวต่อการเรียกร้องความเป็นประชาธิปไตยในทางการเมือง หรือกรณีเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 ในประเทศไทยที่ประชาชนเรียกร้องประชาธิปไตยในทางการเมืองจนเกิดเหตุการณ์นองเลือดนั้น ถ้ามีการสร้างองค์การถ่ายทอดความรู้ ความคิดทางการเมืองที่ถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตยแก่ทุกกลุ่มของราษฎรในประเทศไทยแล้ว การเรียกร้องและการปราบปรามอย่างรุนแรงในทางการเมืองก็ไม่น่าจะเกิดขึ้น

5. เนื่องจากโครงการเผยแพร่ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้าน เป็นโครงการเฉพาะกิจมีระยะเวลาจำกัด รวมทั้งตัวอาสาสมัครเผยแพร่ประชาธิปไตยแต่ละคนมีอาชีพหลักหรืองานประจำที่จะต้องทำ เช่น รับราชการ ดังนั้นหากรัฐบาลเห็นถึงความสำคัญของโครงการดังกล่าว น่าจะดำเนินการอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านงบประมาณองค์กร บุคคลากร เพื่อเป้าหมายที่บรรลุผลอย่างต่อเนื่องในการเผยแพร่ความรู้ทางการเมืองต่อไปในอนาคต